THE FIELD EVALUATION AT ŽEMAITIJOS ST. 13/10

In 2006 an evaluation was conducted in Vilnius at Žemaitijos St. 13/10, the construction site for a residential home. The construction of the future flats began in place of the demolished PRI building, which had been built in place of buildings demolished in 1944 (that had been built and reconstructed in the 19th – early 20th century). A 4x6 m area with an undisturbed cultural layer that was 1.9–2.7 m thick was discovered in the S part of the small inner courtyard. Its top horizons date to the 18th–19th century while 16th–17th century finds were discovered in the bottom horizons. In excavating the trench in the inner courtyard at Šiaulių St. 8, fragments of two parallel foundations were found. These are probably the remains of a former mid-19th century building with a basement. On the W edge of Šiaulių St. were discovered the remains of an old structure (pre-1944): the foundation of an exterior basement wall of a building (with bay windows) that stood near the street and fragments of the demolished interior walls. The remains of earlier (18th–19th century) structures were discovered near Žemaitijos St. (on the NW corner of the lot) and near the NW corner of the building at Šiaulių St. 8. No valuable finds were discovered in the vicinity of the walls. The cultural layer's early horizons were destroyed during construction work in the 19th–20th century.

KITI MIESTELIAI

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI PRIEPLAUKŲ BEI AIKŠTELIŲ ĮRENGIMO VIETOSE NEMUNO PAKRANTĖSE

Zenonas BAUBONIS, Olegas FEDIAJEVAS

2006 m. Liškiavoje, Merkinėje (Varėnos r.), Veliuonoje (Jurbarko r), Vilkijoje ir Zapyškyje (Kauno r.) pagal Nemuno turistinės infrastruktūros išvystymą mobiliųjų prieplaukų bei automobilių stovėjimo aikštelių įrengimo vietose buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai.

Liškiavoje mobilioji prieplauka suprojektuota tarp Liškiavos alkakalnio ir Krūčiaus upelio. Nuo esamos automobilių stovėjimo aikštelės link prieplaukos numatytas pėsčiųjų takas. Žvalgomųjų tyrimų metu būsimo tako zonoje iškasti 5 šurfai ir viena perkasa, prieplaukos aikštelėje – dar viena perkasa. Bendras tyrimų plotas – 130 m^2. Šurfuose aptikti iki 2,2 m storio maišyti ir sąnašiniai sluoksniai. Maišytuose sluoksniuose surinkta titnagų, lipdytos ir žiestos keramikos, stiklo dirbinių. Tai nuo akmens amžiaus iki XVIII (?) a. datuojami radiniai, patekę iš įvairių laikotarpių kultūrinių sluoksnių performuojant reljefą (greičiausiai statant naująjį asfaltuotą kelią iš Druskininkų XX a. antroje pusėje). Perkasoje 1 rasti sąnašiniai sluoksniai bei kultūrinis sluoksnis su keramika, stiklo ir kitais dirbiniais, datuojamais XV–XVII (XVIII?) a. Iš sluoksnyje aptiktų daugiau kaip 70 įvairios keramikos

fragmentų atrinktos 13 žiestų ir apžiestų puodų bei 2 lėkščių dalys, neglazūruoto plokštinio koklio, puošto augaliniu ornamentu, fragmentas, 2 neaiškios paskirties keraminiai masyvūs dirbiniai. Perkasoje 2 fiksuoti vėjo supustyti ir vandens suplauti smėlio sluoksniai bei natūralūs molio, žvyro ir smėlio sluoksniai.

Merkinėje mobilioji prieplauka suprojektuota dešiniajame Nemuno krante, į R nuo Merkinės piliakalnio, už jį juosiančio Stangės upelio. Žvalgomųjų tyrimų metu būsimos aikštelės vietoje iškasta 12 šurfų, dar vienas šurfas iškastas ant privažiavimo kelio į aikštelę, viena perkasa – pėsčiųjų tako link Nemuno aplinkoje. Bendras tyrimų plotas – 58,25 m^2. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta, visi sluoksniai suplauti Nemuno potvynių. Dauguma aptiktų radinių datuojami XIX–XX a. Sąnašiniuose sluoksniuose aptikta pavienių radinių (keramikos, stiklo), kurie datuotini XVI–XVIII a., tačiau į šią vietą yra patekę atsitiktinai, per Nemuno potvynius. Suprojektuotos automobilių stovėjimo aikštelės ŠR pusėje, 1,1–1,3 m gylyje atidengtas Panemunės istorinio kelio, manoma, naudoto XVII–XIX a., dalis. Šalia suprojektuoto pėsčiųjų tako į prieplauką 20–35 cm gylyje surasta senosios prieplaukos, preliminariai datuojamos XVIII–XIX a., akmenų grindinio dalis.

Taip pat Nemune, prieplaukos vietoje buvo atlikti povandeniniai žvalgomieji tyrimai (iššvalgytas apie 20 m^2 plotas). Archeologinių objektų nerasta, aptikta tik spėjama senovinio kelto korpuso skardos lakšto detalė.

Veliuonoje mobilioji prieplauka ir pėsčiųjų takas link jos suprojektuoti kitoje plento Kaunas–Jurbarkas pusėje nei Veliuonos piliakalniai, ties keliuku tarp piliakalnių. Tyrinėjimams pasirinktos aukščiausios prieplaukos prieigų vietos bei būsimasis pėsčiųjų takas. Iš viso iškastos 2 perkasos ir 4 šurfai. Bendras tyrimų plotas – 30 m^2. Perkasoje 1 bei šurfuose 2 ir 3 kultūrinio sluoksnio neaptikta, rasti pavieniai vėlyvi radiniai. Šurfuose 4 ir 5 po sąnašiniu 40–60 cm storio sluoksniu atidengtas iki 55 cm storio XVI–XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis. Perkasoje 6 aptiktas net iki 1,1–1,2 m storio kultūrinis sluoksnis su XVI–XIX a. datuojamais radiniais. Sluoksnyje surinkta buitinės žiestos keramikos, dubeninių ir plokštinių koklių fragmentų. Iš viso inventorintos 34 buitinės keramikos ir 6 koklių fragmentai.

Vilkijos mobilioji prieplauka suprojektuota apie 60 m žemiau upe nuo senosios kelto vietos bei link perkėlos išgrįsto kelio, ant žemsiurbės supiltos smėlio krūvos. Pati prieplauka bus įrengta ant supiltinio sluoksnio, kurį tyrinėti nėra prasmės. Tyrinėta prieplaukos infrastruktūrai įrengti skirtoje sklypo teritorijoje bei privažiavimo prie jos kelio vietoje. Iš viso iškasti 6 šurfai. Bendras tyrimų plotas – 13 m^2. Šurfuose fiksuoti įvairaus storio permaišyti sluoksniai su pavienėm žiestos keramikos šukėm, datuojamomis XVI–XIX a.

Zapyškio mobilioji prieplauka suprojektuota apie 200 m į R nuo senosios bažnyčios, apie 50 m Nemunu aukščiau griovos, šalia žvyruotos automobilių stovėjimų aikštelės. Kadangi pati prieplauka bus statoma ant supiltos smėlio krūvos, o takas link jos bus įrengtas ant supiltinio sluoksnio, tyrinėjimų vieta pasirinkta automobilių stovėjimo aikštelė bei jos prieigos, kur bus įrengiamos pavėsinės, suolai, dalis pėsčiųjų tako bei platinama pati automobilių stovėjimo aikštelė. Iš viso iškastos 3 perkasos. Bendras tyrimų plotas – 18 m^2. Perkasose fiksuoti 50–70 cm storio supiltiniai-sąnašiniai sluoksniai be archeologiškai vertingų

radinių. Visose perkasose 50–70 cm gylyje užfiksuotas 20–40 cm storio intensyvus XVI–XVII a. kultūrinis sluoksnis su vertingais radiniais, statybų atliekomis, gyvulių kaulais. 70–100 cm gylyje visuose šurfuose atidengtas 50–60 cm storio rausvo smėlio sluoksnis be radinių, tik su retais angliukais, po kuriuo pasiektas stambaus žvyro įžemis. Iš viso inventorinta 16 buitinės keramikos ir 4 dubeninių koklių fragmentai. Prie informatyviausių, įdomiausių bei vertingiausių radinių priskirtini juodos gludintos keramikos šukė, keptuvės rankenėlė, žalia glazūra dengtos lėkštės fragmentas, ąsočio ąselė su kakleliu, redukcinėje aplinkoje degto bei žalia glazūra dengto dubeninių koklių fragmentai.

FIELD EVALUATIONS AT THE PIER AND PARKING LOT CONSTRUCTION SITES ON THE BANKS OF THE NEMUNAS

In 2006 evaluations were conducted at the mobile pier and parking lot construction sites in Liškiava, Merkinė, Veliuona, Vilkija, and Zapyškis in accordance with the development of the tourist infrastructure of the Nemunas. In Liškiava an area of 130 m^2 was excavated and a cultural layer dating to the 15th–17th centuries together with isolated artefacts dating to a period from the Stone Age to the 18th century were discovered. In Merkinė a total area of 58.25 m^2 was excavated and isolated artefacts, which date to 16th–18th centuries and reached this site accidentally through the flooding of the Nemunas, were discovered. A supposed sheet metal part of an old ferry body was found in the Nemunas. In Veliuona a total area of 30 m^2 was excavated and a cultural layer even up to 110–120 cm thick was found together with finds dating to the 16th–19th centuries. In Vilkija an area of 13 m^2 was excavated and a mixed layer with finds dating to the 16th–19th centuries was found in it. In Zapyškis, 18 m^2 were excavated and a dense cultural layer up to 40 cm thick together with finds dating to the 16th–17th centuries was found.

ŽVALGYMAI DZŪKŲ IR VILNIAUS GATVĖSE VALKININKUOSE

Justina RAMANAUSKIENĖ

2006 m. lapkričio mėnesį LII MTS vykdė archeologinius žvalgymus Valkininkų miestelio (Varėnos r.) centrinėje dalyje, Dzūkų ir Vilniaus g. Archeologinių žvalgymų metu planuojamoje šviesolaidžio kabelio trasos vietoje stebėti žemės kasimo darbai 390 m ilgio ruože, iki 40 cm pločio ir nuo 70 iki 120 cm gylio tranšėjose. Stebėtos teritorijos bendras plotas siekė iki 156 m^2.

Šviesolaidžio kabelio įrengimo vieta ir jos aplinka iki 2006 m. archeologiškai netyrinėta. 1991 m. KPC nustatė senojo miesto ribas (*LIIR*, f. 1, 2263). 2005 m. LII MTS ekspedicija vykdė žvalgomuosius tyrimus Vilniaus g. dešiniajame kelkraštyje, lietaus kanalizacijos trasos vietoje (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 325–326).

Archeologinių žvalgymų metu stebėti žemės kasimo darbai šviesolaidžio kabelio įrengimo vietoje, kurio trasa prasidėjo Valkininkų miestelio ŠR dalyje, prie kelio į Matuizas (Dzūkų g. 8), baigėsi prie miestelio seniūni-